

Защита от насилие в Германия

Наръчник за бежанци и новопристигнали мигранти от мъжки пол

С подкрепата на:

Die Beauftragte der Bundesregierung
für Migration, Flüchtlinge und
Integration

**Ethno-
Medizinisches
Zentrum** e.V.

Impressum

Gewaltschutz in Deutschland – Ratgeber für geflüchtete und neuzugewanderte Männer

Herausgeber:

Ethno-Medizinisches Zentrum e.V.
Königstraße 6, 30175 Hannover

Konzeption, Inhalt, Erstellung:

Duale Hochschule Baden-Württemberg Villingen-Schwenningen (DHBW)
– Institut für Transkulturelle Gesundheitsforschung
Ethno-Medizinisches Zentrum e.V. (EMZ e.V.)
– MiMi Integrationslabor Berlin (MiMi Lab)

Förderung: Beauftragte der Bundesregierung für Migration, Flüchtlinge und Integration

Projektleitung: Ramazan Salman (EMZ e.V.), Prof. Dr. Dr. Jan İlhan Kizilhan (DHBW)

Redaktion: Prof. Dr. Dr. Jan İlhan Kizilhan, Claudia Klett, Ahmet Kimil, Laura Przybyla, Anne Rosenberg, Ramazan Salman, Andreas Sauter, Silvio Schelle

Layout und Satz: eindruck.net

Übersetzung: Dolmetscherdienst – Ethno-Medizinisches Zentrum e.V.

Bildquellen: Umschlagbild iStock.com/BijoyVerghese

Seite 2: iStock.com/IG_Royal · Seite 8: iStock.com/KatarzynaBialasiewicz

Seite 15: iStock.com/lathuric · Seite 18: iStock.com/tomozina

Seite 27: iStock.com/nanmulti · Seite 30: iStock.com/BrianAJackson

Alle Rechte vorbehalten. Das Werk ist urheberrechtlich geschützt. Jede Verwendung in anderen als den gesetzlich zugelassenen Fällen bedarf deshalb der vorherigen schriftlichen Genehmigung durch den Herausgeber.

Diese Publikation können Sie jederzeit über die Webseiten „www.mimi-gegen-gewalt.de“ oder „www.mimi-bestellportal.de“ in folgenden Sprachen anfordern: Deutsch, Albanisch, Arabisch, Bulgarisch, Dari, Englisch, Farsi, Französisch, Kurdisch (Kurmanci), Paschto, Russisch, Serbisch/Kroatisch/Bosnisch, Türkisch

1. Auflage · Stand: November 2018

Приветствие

Уважаеми читатели,

всеки човек има право на самоопределяне и живот без страх и насилие. Националният проект „МиМи- превенция на насилието с мигранти за мигранти“, който издава този наръчник се застъпва силно за това в своята работа.

Той подкрепя и обучава мъжете с миграционна история, за да могат те като медиатори да дават информация относно нашите закони и правила и така да осъществяват активна превенция на насилието. Работата на медиаторите е важна, защото бежанците и мигрантите в Германия са изправени пред множество предизвикателства: Не е лесно човек да се справи в една нова държава и да разбере правилата и привичките на приемащата държава. На пръв поглед всичко изглежда необичайно, а някои неща и неразбираеми. И тук се намесват медиаторите, разясняват правата и представят предложения за подкрепа и помощ. Медиаторите знаят от собствен опит, що за предизвикателство би могло да предствлява привикването към нова среда, в непозната обстановка. Преди всичко, когато към това се добавят и травматични преживявания. Приносът за плавно привикване и добър живот в Германия, който те осъществяват със своята работа, е незаменим.

Настоящият наръчник засяга важни въпроси относно избягване на насилие. На следващите страници са представени правните основания и закони за защита от насилие и изходите от насилие. Наръчникът е насочен към бежанци и новопристигнали мигранти от мъжки пол, но и към всички, които съдействат за превенцията на насилието и с ангажимента си работят за спокоен съвместен живот, без насилие, в нашата страна.

С уважение

Annette Widmann-Mauz

Staatsministerin bei der Bundeskanzlerin und Beauftragte der Bundesregierung für Migration, Flüchtlinge und Integration

Съдържание

Въведение 4

1. Какво е насилие? 6

Какви форми на междучовешкото насилие съществуват? | Къде се упражнява междучовешко насилие? | Какви последици има насилието за засегнатите? | Последствия за децата

2. Кога нещо се счита за насилие? 14

Ценности и норми като оправдание за насилието | Промяна в нагласата към насилието | Какво значение имат ценностите и традициите при миграция? | Правни основания и закони в Германия | Държавният монопол над насилието в Германия

3. Защо има насилие? 24

Обществени рамкови условия – насилие и власт | Кои представи оправдават насилието? | Културно и религиозно насилие | Култура на насилието | Психологически причини за насилствено поведение | Последствия за извършителя – разболяват ли се хората, които прилагат насилие?

4. Изходи от насилието 32

Какво мога да предприема срещу насилието? | Къде да намеря помощ? | Възможности за консултация | Психотерапия | Курсове за възпитание без насилие

Речник 36

Избрани адреси за връзка 40

Въведение

Към кого е насочен този наръчник?

Насилие има във всички държави по света, разликата е във формите и ситуациите, а и в обхвата. Възможностите и методите за защита от насилие са различни във всяка държава. Този наръчник иска да помогне за улесняването на ориентацията в Германия при въпроси по темата за насилието. Той иска да информира относно възможностите за защита и подкрепа, както и относно възможностите за това човек разпознае и намали насилственото поведение в самия себе си, а и у другите. Той е насочен към всички, които се интересуват от темата, които познават лица, засегнати от насилие като жертва или извършител или които искат да се борят за междучовешко общуване, изпълнено с уважение. Тематизира се особено общуването, базирано на взаимно уважение, преди всичко между партньорите и в рамките на семейството.

Този наръчник е насочен специално към бежанци и новопристигнали мигранти от мъжки пол.

Мъжете и жените се засягат от насилие под различна форма и в различен обхват, а също така те упражняват насилие по различен начин. Различава се и отношението към насилствените преживявания и последствията от насилие, поради това е важна информацията за мъже и жени. За бежанци и новопристигнали мигранти от женски пол има отделен наръчник.

Освен това в този наръчник се съблюдава особената ситуация на бежанци и новопристигнали, които са израстнали в страни и общества, в които формите и обхвата на насилието, но и разбирането за насилие между партньори и в рамките на семейството и отношението към това, силно се различава от условията в Германия.

Какво съдържа този наръчник?

Преди изобщо да може да се говори за насилие е важно да се изясни какво точно означава насилие. Това е съдържанието на 1-ва глава. Насилието може да има съвсем различни форми и обхвати. Една класификация може да помогне да бъде разбрано какво точно се означава като насилие. Съответно насилието има различни последствия за засегнатите лица. При защита от насилие и помощ при насилствени преживявания е полезно да се познават евентуалните последствия. Понякога здравословните проблеми след насилие изобщо не се свързват с него. Освен това последствията онагледяват, защо е толкова важно да се предотвратява насилие.

Във 2-ра глава става дума за това да се изясни кога прилагането на насилие може да бъде оправдано, например, ако чрез това се защитават хора. Кога насилието се счита за законосъобразно и кога за неправомерно е различно за всяка една държава. Това зависи и от ценностите на съответното общество, но и от формата и законите на даденото общество. Може да съществуват разлики и за всеки един отделен човек относно това, което се усеща като насилие и това, което се възприема като нормално поведение. За защитата от насилие е важно човек да познава собствените си представи в това отношение, както и представите в обществото, в което той живее. Към това се числят и съответните права и закони.

За да се разбере защо съществува междучовешкото насилие е важно човек да разгледа обществените рамкови условия и разпределението на властта в обществото. Това се тематизира в 3-та глава. Причината за насилственото поведение на отделния индивид обаче би могла да се дължи на психически обусловености и психически заболявания. В зависимост от причината и рамковите условия са необходими различни подходи за намаляване на насилието.

В 4-та глава се описва към кого могат да се обърнат засегнати лица, станали жертва на насилие. Назовани са и координационни центрове за лица, които упражняват насилие и биха искали да прекратят това.

1. Какво е насилие?

Насилието е опасност за здравето, а понякога и за живота на хората. Поради това Световната здравна организация (СЗО) се занимава с това. Тя обозначава насилието в своя „Световен доклад за насилието и здравето“ от 2003 г. по следния начин:

„Преднамерената употреба на заплаха или действителна *физическа принуда или физическа сила срещу собствена личност или друго лице, срещу група или общност, която води или конкретно, или с голяма вероятност до наранявания, смърт, психични увреждания, компрометиране в развитието или *депривация*“**

Тоест насилието обхваща

- вредящото поведение, което едно лице има към самото себе си (например самонараняване или самоубийство)
- насилие, което се упражнява от едно или повече лица (например малтретиране в семейството, посегателства от чужди лица или посегателства в училище или на работното място)
- употреба на насилие от по-големи групи като държави, *милиции/военизирани формирования* или терористични организации с цел налагане на политически, икономически или обществени интереси (напр. въоръжени конфликти, геноцид, неспазване на човешките права или тероризъм)

Насилствените действия обхващат според Световната здравна организация не само физическите наранявания, но и устните заплахы и сплашвания. Общото между всички насилствени действия е, че последствията са или могат да бъдат вредящи на физическото и душевното здраве на едно или повече лица, което може да доведе и до смърт.

Едновременно с това в наши дни под насилие се разбира най-общо „ограничаване на личната реализация“ на дадено лице. Това означава, че едно лице е ограничено в решенията си относно това как би искало да организира живота си. Това би могло да произтича от определени разпоредби в учреждения и институции или от неравнопоставените отношения в *обществото*. Тоест, при дълготрайна защита от насилие трябва да се съблюдават и отношенията в обществото.

По-нататък в този наръчник най-напред се обръща внимание на междучовешкото насилие, тоест на случаите, когато насилието се упражнява от едно или повече лица.

* Понятията от речника в текста са обозначени в курсив.

КАКВИ ФОРМИ НА МЕЖДУЧОВЕШКОТО НАСИЛИЕ СЪЩЕСТВУВАТ?

Междучовешкото насилие може да има съвсем различни форми:

- **физическо насилие**
например: удари, ритници, нападение с предмети от всякакъв вид, дърпане на коса, плесници, блъскане, душене, разтърсване, изгаряне и изгаряне с киселина
- **психическо насилие**
например: обиди, постоянни забележки, ругатни, унижения, осмиване (също така и публично), изнудване, заплахи (например заплахи, че ще бъде причинено нещо на някое лице или на децата му или за отнемане на децата)
- **сексуално насилие**
например: принудително извършване на сексуални действия против собственията воля, изнасилване, принудителна проституция или принудително заснемане на клипове и снимки по време на сексуални действия

Особено в личните отношения съществуват и следните форми на насилие:

- **социално насилие**
например: непрекъснат контрол, забрана за поддържане на контакти, забрана за участие в езиков курс, забрана за напускане на дома, налагане на *норми* и ценности против собственията воля
- **финансово насилие**
например: създаване на финансова зависимост, забрана за работа или завършване на образование, пълен контрол над наличните пари

КЪДЕ СЕ УПРАЖНЯВА МЕЖДУЧОВЕШКО НАСИЛИЕ?

Междучовешкото насилие може да възникне на различни места и по различни поводи:

- **публично**
например в автобуса или трамвая, в дискотеката
- **в институции**
например в центъра за временно настаняване, в клубове, на работа или в училище
- **в частни домове**
например от членове на семейството, роднини или приятели
- ако насилието се упражнява между партньори в една връзка или бивши партньори в една връзка се говори за **„домашно насилие“**. От него са засегнати преди всичко жени.

В Германия всяка 4-та жена е ставала веднъж в живота си жертва на насилие, упражнено от пратньора ѝ или от бившия ѝ партньор.

Възможностите за защита са различни в зависимост от мястото. Ако е налице връзка или зависимост от лицето, което упражнява насилие, като например от учител, от началник или в семейството, то тогава е по-трудно да се защитиш от насилието, в сравнение с насилие, упражнявано от непознато лице.

Освен това последиците от насилието са по-сериозни за пострадалото лице. Особено сериозни са последиците от насилие в семейството, защото то се случва в частни помещения, които всъщност би трябвало да предлагат защита. В този случай насилието се упражнява от най-близките хора, които всъщност би трябвало да ни дават подкрепа и защита.

В мнозинството от случаите на домашно насилие извършителите са мъже, а пострадалите са жени. Децата винаги също са потърпевши в тези случаи.

КАКВИ ПОСЛЕДИЦИ ОТ НАСИЛИЕТО ИМА ЗА ПОСТРАДАЛИТЕ?

Последиците от насилието за пострадалите могат да бъдат много различни. От една страна преживяното насилие е много различно. От друга страна всеки човек реагира по различен начин. Важно е също колко подкрепа получава пострадалото лице от семейството си, приятелите си или други хора.

Ако лицето може да говори с някого за изтърпяното насилие и получи разбиране относно това, например с партньора или партньорката си или с приятелка или приятел, това често подпомага възстановяването.

Домашното насилие не е личен проблем, то е наказателно престъпление

Насилието често има последици за пострадалите в съвсем различни сфери на живота. Някои последици са явни, други остават невидими. Някои последици се появяват директно след преживяното насилие, други едва месеци или дори години по-късно. Поради това понякога може да бъде трудно да се разпознае, че преживяното насилие е причина за последиците.

Последици за здравето

Често срещаните щети за тялото са:

- Счупени кости, щети върху вътрешните органи, вътрешни кръвоизливи, поражения върху мозъка (като следствие от удари по главата или от падане след блъскане), зле зарастнали рани и белези (например от прорезни рани, изгаряне или изгаряне с киселина), възпаления, намалено зрение и слух
- Освен това при изнасилвания, тоест при принудителен полов акт: анални наранявания и кръвоизливи, трайни болки при полово сношение, възпаление на пикочните пътища и бъбреците, венерически болести и инфекции, безплодие, сексуални функционални нарушения (а при момичета и жени и спонтанни аборти, нежелана бременност, вагинални наранявания и кръвоизливи)

Някои от тези физически наранявания и болести могат да бъдат излекувани. Особено важна е затова лекарската помощ.

Здравословните щети, причинени от насилие засягат не само тялото, но и душата или „психиката“.

Често срещани последици за душевното („психическото“) здраве са:

- нарушения на съня, тревожни състояния (паника или смъртен страх в безопасни ситуации, страх от напускане на жилището или стаята), главоболие, прилошаване, голямо недоверие към непознати, *депресии*, силна тъга и отчаяние, срам и чувство за вина, ретроспективни епизоди (повторно мислено преживяване на акта на насилие), агресия, гняв, зависимост от наркотици или медикаменти (напр. обезболяващи), самоубийствени мисли или опит за самоубийство

Най-вече при сексуално насилие често се стига до:

- отвращение към собственото тяло, отвращение към сексуалността, силно сексуализирано поведение, от загуба на удоволствието от секса до сексуална *дисфункция*

Особено душевните последици не винаги се свързват с преживяно насилие, а често се считат собствен „недостатък“ или „слабост“. Това може да засили собственото чувство за нищожност и да затрудни възстановяването. Може да се случи и така, че семейството и приятелите да не разбират тази взаимовръзка и да критикуват поведението или да упражняват натиск. Това също може да затрудни възстановяването.

Така както много физически наранявания се нуждаят от медицинско лечение и грижа, за да могат да добре да заздравеят, така и много от душевните наранявания се нуждаят от лечение и грижа. За професионалното лечение на душевните рани са обучени *психотерапевти*, както и *психиатри*. Те са *задължени да пазят професионална тайна*. Това, което се обсъжда с вас не бива да се обсъжда с никого друг (виж. 4-та глава Изход от насилието).

Семейни и социални последици

Хората са социални същества, които разчитат на социални контакти. Това например са техните семейства, приятели и познати или колеги в работата. Въпреки това междучовешкото насилие често се упражнява именно от хора от това социално обкръжение. Рядко извършителите са изцяло чужди лица. За пострадалите насилието има особено големи последици именно в такива случаи.

Изолиране от семейството или от социалното обкръжение

Ако например насилието в една връзка бъде приключено с раздяла или развод може да се стигне и до отхвърляне от семейството. Не винаги близките подкрепят на жертвите на насилие, особено ако те са жени. В някои случаи извършителите биват защитавани, особено често тогава, когато са мъже.

Това се дължи на представите, кой какви права има в едно партньорство. Чрез това жертвите на насилие се подлагат допълнително на самота, чувство за вина и финансови проблеми. Ако единият родител е отхвърлен от другия родител или от семейството от това страдат винаги и децата. С това се отхвърля и част от собствената идентичност.

Така можете да помогнете

Може би познавате хора в семейството си или в приятелския си кръг, които се държат странно или чието поведение се е променило. Може би познавате хора, които са агресивни или бързо се паят, или които изведнъж започват да избягват да контактуват или се отдръпват. Възможно е причината за това да е преживяно насилие. В този случай може да бъде от помощ поведение им да не се третира като преднамерено, а като израз на душевни рани. Би могло да помогне деликатното поддържане или търсене на контакт с тези хора, без обаче да се упражнява натиск.

Влиянието на семейството

Социалният натиск възниква от очакванията, които семейството или социалното обкръжение на дадено лице имат към неговото поведение. Тези очаквания зависят и от пола. Често съществуват определени представи за това, как един мъж и как една жена (едновременно с това и как едно момче и как едно момиче) трябва да се държат, какво се счита за правилно и какво се счита за грешно. Представите за това, как един мъж трябва да се държи често се свързват с идеите за „сила“, „защитник“ или „глава на семейството“.

В някои случаи това води до това, че момчетата и мъжете се чувстват принудени да упражняват насилие, например поради представите за защита на „честта“ на семейството.

Ако мъжете са жертва на насилие може да се случи така, че те да не могат вече да отговарят на тези очаквания, защото самите те се нуждаят от помощ и подкрепа. Това може да доведе до конфликти или отхвърляне от семейството или социалното обкръжение и до това, самите потърпевши да отхвърлят себе си. Едновременно с това и преживяното насилие противоречи на представата за „силен мъж“. Особено при сексуално насилие жертвите изпитват често срам и вина и затова не могат да обсъждат преживяното с хора, на които се доверяват.

Жертвите на насилие никога не са виновни или отговорни за насилието, което им е причинено.

Ако насилието се преживява за по-дълъг период от време, това може да доведе до засилено оттегляне от социалното обкръжение. Изгубва се увереността в собствената безопасност. Собствените представи за ценности се променят. Светът се възприема като заплашителен. Става трудно да се ходи на работа.

Сериозните семейни и социални последици могат да доведат до това пострадалите лица да предпочетат да приемат сериозните здравословни последици и да премълчат преживяното насилие или дори да продължат да го понасят.

Помощ от консултационни центрове

Консултационните центрове за жертви на насилие предлагат и в тези случаи професионална помощ. Там могат да бъдат обсъдени и преценени последициите и да се намерят възможности за подкрепа. Пострадалото лице винаги само решава, кои предложения за помощ желае да приеме и дали иска да подаде *жалба* в полицията. По време на консултацията никой не бива съден заради неговите преживявания или решения, а напротив, пострадалите винаги се третират с уважение и разбиране. И тук важи задължението за пазене

на професионална тайна, консултантите не бива да разгласяват това, което е било обсъдено.

Особено за домашно и сексуално насилие има много предложения за помощ, които са насочени специално към пострадали жени, тъй като в повечето случаи пострадалите от домашно и сексуално насилие са жени. В зависимост от региона има и специализирани предложения за помощ за пострадали мъже.

Има предложения за подкрепа и за мъже, които проявяват насилие и искат да се научат да се отнасят с уважение към другите хора и да се справят с конфликти без насилие (виж. 4-та глава Изход от насилието).

ПОСЛЕДИЦИ ЗА ДЕЦА

Ако децата станат жертва на насилие, последиците в много от сферите са подобни на тези като при възрастните. И децата биват наранявани физически и душевно. Отношението им към това обаче може да бъде много различно. Някои деца стават много спокойни, затворени, други стават бързо агресивни и лесно раздразнителни. Има и случаи в които децата се опитват да не им личи, за да не товарят родителите си.

Това, което помага на децата изобщо да говорят за преживяното насилие е изпълнената с любов и подкрепа връзка с родителите им.

Тежки последствия за децата има и насилието между родителите („домашното насилие“). Дори и децата да не са бити, ругани или изнасилвани, а само да виждат или чуват или да преживяват косвено скандалите между родителите. Душевните последици са еднакво тежки за детето, както биха били ако самото дете е директната жертва:

- чувство за собствена нищожност
- разочарование от слабостта на единия родител, засилване на собствената безпомощност и в други житейски ситуации
- отслабване на успеха в училище
- подкрепа на извършителя, защото неговата сила погрешно се възприема като сигурност

- приемане на модели за подражание за мъже и жени: деца, които са преживели домашно насилие нерядко се превръщат в извършители и жертви в свои връзки на по-късен етап
- тежестта от пазенето на тайна: родителите често забраняват на децата да говорят с външни хора относно насилието между родителите, тъй като иначе извършителят може да бъде изправен пред съда. Поради това за децата това често е силен натиск, те имат чувство за вина и не могат да приемат помощ
- тежки *травми*: тотално игнориране и подтискане на преживяното могат да доведат до социално отдръпване, а в най-лошия случай и до самоубийство

Децата като жертва на насилие от родителите

Най-драматични са последствията за деца, ако директно им е причинено насилие от родителите или близки роднини. Доверието на децата към други хора се нарушава силно, тъй като именно хората, които трябва да се грижат за тях и да ги защитават им причиняват насилие. Собственият им дом вече не им предлага защита, а се превръща място на страдание, от което децата трудно могат да избягат.

С това децата изпадат в голямо душевно раздвоение. Много от тях не си позволяват да отхвърлят родителя-насилник поради причиненото насилие, а търсят вината в себе си или започват да мразят себе си. Също така много деца понасят насилието мълчаливо, тъй като не желаят евентуално семейството да се разруши. Или родителят упражнява натиск върху тях да не казват нищо.

Ако децата понасят насилие за по-дълъг период от време, това може да доведе до трайно нарушение в личностното развитие. Това означава, че тяхната личност ще бъде нарушена и в зряла възраст, когато насилието отдавна е преминало. Последствията могат да бъдат психични заболявания като „*гранично личностно разстройство (Бордърлайн)*“ или „*тревожна (избягваща контакти) личност*“.

Ако съществува подозрение, че едно дете търпи насилие от собствения си родител, тогава трябва да се подхожда много внимателно, за да не се засилва натискът или насилието от родителите. Една консултация в консултационен център или разговор по телефонна линия на доверието срещу насилие (виж. 4-та глава Изход от насилието) може да помогне да се обсъдят възможности за помощ, които най-добре да защитят детето.

2. Кога нещо се счита за насилие?

Понякога някои насилствени видове поведение въпреки тежките последствия се толерират от семейството или обществото, тоест не се наказват, а се приемат за „нормални“. Понякога те дори се изискват от традиции и държавни закони и се считат за законосъобразни. Кога насилието се счита за оправдано и необходимо е различно за всяка една държава и съответно за всяко едно общество, в зависимост от съответните ценности и норми.

Освен това принципното приемане на насилието в едно общество се различава от обществената форма. В Германия като „модерна форма на общество“ насилие може да се упражнява само по държавно възложение и само, ако няма друга възможност да се избегне насилието (виж. по-долу глава „Държавният монопол над насилието в Германия“). В този случай не се говори за насилие, а правомощията на изпълнителната власт или полицейски мерки. Те трябва да предотвратяват опасностите и да възпрепятстват престъпления. Полицията в Германия трябва да се придържа към предписаните закони за прилагане на мерки (Закона за полицията).

Във всички останали случаи насилието е наказуемо. Целта е чрез това насилието дългосрочно все повече да се намалява.

ЦЕННОСТИ И НОРМИ КАТО ОПРАВДАНИЕ ЗА НАСИЛИЕТО

В някои региони или държави някои насилствени видове поведение въпреки тежките последствия за жертвите се толерират от семейството или обществото. В това отношение те се считат за „нормални“ и не се наказват. Понякога те дори се изискват от традиционни обичаи или държавни закони и се считат за законосъобразни.

Примери:

- В някои страни мъжете имат законното право да контролират финансовите решения на жените си. На жените се позволява само при съвсем определени условия да започнат работа и с това сами да печелят пари (> финансово насилие).
- Традиционните обичаи изискват в някои региони да бъдат изрязвани цели органи от тялото на момичетата, а именно *клиторът* и срамните устни. Женското обрязване е насилие (> физическо насилие).
- В някои страни има своеволни арести, арестуваните биват унижавани, измъчвани или изнасилвани от служители на полицията или на тайните служби и нямат възможност да отнесат неправдата в съда (> душевно, физическо и сексуално насилие).

- В някои държави след сключване на брак мъжът има право на полово сношение с жена си винаги, когато той иска. Жената няма възможност да решава дали в този момент иска полово сношение или не. Ако половото сношение се извърши против волята на жената, това е изнасилване, което в Германия се преследва наказателно (> сексуално насилие). Това важи, разбира се, и ако двамата не са женени.

Тоест за всяко общество, а понякога и всяко за семейство съществува разлика, кога насилието е оправдано и кога не. Това зависи от съответните ценности и традиции, например от представата за това, как един мъж или една жена

трябва да се държи и какъв е статусът на децата спрямо възрастните. Също така и представата, че биха могли да съществуват разлики в значимостта на хората в зависимост от етническата им и религиозната им принадлежност насърчава насилието.

Тази обществена оценка се променя с времето така, както с времето се променят начина на живот, а и ценностите и традициите в едно общество. Това зависи от развитието на съответните права и закони на държавата.

Децата имат право на възпитание без насилие

ПРОМЯНА НА ОТНОШЕНИЕТО КЪМ НАСИЛИЕТО

В Германия преди 50 години учителите са имали право да бият учениците с пръчка с възпитателна цел. Това е забранено от закона от 1973 г. Освен това от 2000 г. съгласно § 1631 алинея от *Гражданския кодекс (ГК)* децата имат право на възпитание без насилие в семейството. За поколението на техните родители и особено на техните баби и дядовци физическото наказание в семейството все още е било обичайно.

Паралелно с това се променят и ценностите при възпитанието на децата. За поколението на бабите и дядовците послушанието и нагаждането са били много важни. Насилието като наказание за неспазени правила се е считало за оправдано, за да се научат децата да спазват правила. Физическите и душевните наранявания не са били вземани особено под внимание и приемани сериозно.

Днес децата трябва да растат защитени и да могат да се развиват добре. На преден план не стои напасването към съществуващи правила, а развитието на собствената личност. Това подкрепя и принципа на демократичност. Детето в днешно време има определено от закона „Право на насърчаване на развитието му и на възпитаване на личност с развита лична отговорност и способност за живот в общество“ (*Социален кодекс – СК VIII § 1 член 1*)

Въпреки промяната на ценностите и законите все още има случаи, в които родители наказват децата си с физическо и душевно насилие. Това се случва например чрез шамари, пляскане или обиди. На какво се дължи това? При възпитанието на децата се стига често до конфликти и ситуации, в които на децата трябва да се поставят граници. Такива ситуации могат да означават за родителите стрес. Ако самите родители като деца са били удряни в такива ситуации, тогава е възможно самите те неволно да прилагат това поведение и към собствените си деца.

Може би самите те нямат пример за това как могат да се справят в такива ситуации без насилие. А може би искат да се придържат към старите ценности, защото си мислят: „на мен това не ми е навредило“. В сферата на детското възпитание за хората, които искат да се научат да прилагат изпълнено с уважение възпитание, има различни курсове и предложения за подкрепа (виж. 4-та глава Изход от насилието).

Обществените промени, които са необходими за намаляване на насилието, често са свързани с образователен процес за хората. Те изискват понякога и готовност за промяна в начина на мислене и на собствените ценности.

КАКВО ЗНАЧЕНИЕ ИМАТ ЦЕННОСТИТЕ И ТРАДИЦИИТЕ ПРИ МИГРАЦИЯТА?

Като хора в детството си ние не учим само езика на хората, които ни заобикалят, но и кой и как трябва да се държи, например мъжете и жените, младите и възрастните хора, в частни помещения и на обществени места. Към това се числи и кой може да упражнява насилие спрямо кого. Най-много за това ние научаваме в собственото си семейство. Този процес на обучение се случва автоматично, без усилия и без да забелязваме. Терминът за това се нарича „социализация“.

Така както можем да говорим майчиния си език без да сме учили граматични правила, така ние можем и да се държим „правилно“ в нашата родина, без да сме изучавали правилата на съжителството.

Ако се намираме в чужда страна трябва не само да научим нов език, но и правилата за съжителство. Например как се поздравява, колко точно трябва да се придържам към уречен час или какво означава, когато чужда жена ме заговаря. Ако не познавам правилата на съвместния живот може да се случи да бъде разбран погрешно или да бъде отхвърлен, без да разбере защо.

Може да се случи да се държа нелюбезно, въпреки че желая да се държа много любезно. Може дори да се случи, с поведението си да наруша закони, без

да зная и желая. Поради тази причина началото в една чужда страна често е напрегнат период. Но то предлага шанс да се преосмисли собственото автоматично заучено поведение и човек да опознае и изпробва нови начини на поведение.

Много неща могат да бъдат научени чрез наблюдение и имитиране. За помощ при запознаване с правилата за съжителство в Германия съществуват освен това различни предложения, например езикови курсове, интеграционни курсове, информации в интернет сайтове или също социалната служба в центровете за настаняване. При неясноти или несигурност съществува възможност да попитате там. Ако поведението не бъде разбрано често помага и разговор, например с хора, които идват от същата държава, но живеят от по-дълго време в Германия или с германски приятели и колеги.

Познаването на правилата за съжителство е важна стъпка към това, човек да се справя добре с живота в една страна. Едновременно с това е много вероятно да има и правила и типове поведение, които първоначално изглеждат необичайни. Важно е да се помисли или попита, какво значение би могло да има това поведение. С това често определени начини на поведение придобиват логика и могат да бъдат приети.

От обществените ценности и права зависи, кой и над кого има право да упражнява насилие. Това означава, че дори и определен тип поведение да се смята от някой човек за законосъобразно е вероятно с това да се нарушават закони в Германия и дори да води до наказание. Затова е важно да се познават германските закони и права, за да не се нарушават неволно. Освен това е по-лесно да защитаваш себе си и други лица, когато са ти известни собствените права.

Пример:

Ако едно лице не гледа друго лице в очите по време на разговор това първоначално би могло да се възприеме като знак на неуважение, въпреки че вероятно е израз на уважение.

Ако някои социални правила се усещат като „погрешни“, това може да се дължи на това, че представите за ценности в новата страна се различават от собствените заучени представи за ценности. Това биха могли да бъдат представите за това какви права имат например мъжете, жените, децата или също изповядващите определени религии и различните етноси.

Ние често изобщо не знаем, че имаме определени заучени представи за ценности, тъй като сме ги научили незабелязано. Понякога даже не знаем какви представи за ценности имаме точно, защото те ни се струват нормални и логични. Но когато живеем в друга държава е важно да познаваме собствените си ценности, както и тези на новата държава. Често именно разликите помагат да мислим над собствените си, а и над чуждите представи за ценности или да обменяме мисли и дискутираме над тях.

ПРАВНИ ОСНОВАНИЯ И ЗАКОНИ В ГЕРМАНИЯ

Основните права в Германия са определени в *Конституцията* (член 1 – 19). Важни права са например

- правото на живот и физическа неприкосновеност (член 2, алинея 2),
- равнопоставеността на мъжа и жената (член 3, алинея 2),
- защитата от ощетяване въз основа на пол, етническа принадлежност, раса, език, родина и произход, вероизповедание, религиозни или политически възгледи или увреждане (член 3, алинея 3) и
- правото на свобода на вероизповеданието, на съвестта и свободата на религиозни и философски възгледи (член 4, алинея 1).

Цялата Конституция е достъпна в интернет на адрес www.bundestag.de/grundgesetz (на немски език). Превод на Конституцията на арабски, китайски, английски, френски, италиански, персийски, полски, руски, сръбски, испански и турски език можете да намерите например на адрес www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/DE/Publikationen/Broschueren/das-grundgesetz.html. Конституцията също така е част от съдържанието на интеграционния курс.

В *Наказателния кодекс (НК)* е уредено, кои действия са забранени и с какво наказание могат да бъдат наказани те пред съда.

Наказателният кодекс обхваща и действията в частна среда, тоест в семействата или партньорствата, например дори и сексуалността.

Така например гласи „§ 177 сексуално посегателство; сексуално насилие; изнасилване

(1) Който предприема против явната воля на едно лице сексуални действия върху това лице или го принуждава да предприема такива или нарежда на това лице да предприеме сексуални действия върху трето лице или да изтърпи такива от трето лице, се наказва с лишаване от свобода от шест месеца до пет години.“

Тази законова разпоредба важи и за женени двойки. Това означава, че принципно и двете лица трябва да са съгласни с половото сношение, също така и в брака. В това мъжете и жените имат равни права. Не съществува претенция за сексуалност, която независимо от волята на другото лице дава право на секс или сексуални действия. Върху партньора или партньорката не бива да се упражнява натиск. С това трябва да се защитава самоопределянето над собственото тяло, а с това и физическото и душевното здраве.

От 2016 г. в Германия се наказва и сексуалният тормоз. Към това се числят напр. нежелани целувки или докосване по интимни части на тялото като гърди и задни части, ако те се случват против волята на пострадалото лице и „по сексуален начин“. (виж. §184i от НК)

Той се случва на обществени места като напр. на улицата, но и на работното място. За пострадалото лице това често се случва изненадващо. Извършителят иска да покаже, че има контрол и власт над лицето.

Жертвата преживява често такава ситуация като много унижителна и обидна.

Относно полово сношение на възрастни (от 18 години) с деца и младежи (под 18 години) съществуват допълнителни законови разпоредби. В тези случаи сексът може да бъде наказателно преследван, дори въпреки съгласието на детето или младежа, например

- сексуални действия върху/с деца под 14 години са винаги наказуеми (§176 от НК)
- сексуални действия от лица, упражняващи попечителство (например родители, учители) са винаги наказуеми и при младежи до 16 години
- сексуални действия и върху/с младежи до 18 години са наказуеми, когато отношение на зависимост се използва за сексуални действия

В тези случаи се говори за **„сексуално малтретиране“**.

За децата и младежите съществуват особени закони, тъй като те могат да бъдат особено лесно повлияни или въз основа на зависимост да бъдат подложени на натиск. Освен това се изхожда от това, че децата и младежите първо трябва да се научат да познават своите потребности и граници във връзка със сексуалността.

По отношение на женитбата в Наказателния кодекс е установено, че принудителната женитба в Германия е забранена. Той гласи „§ 237 Принудителна женитба (1) Когато някой противозаконно с насилие или чрез заплахата от причиняване на злина принуди един човек да встъпи в брак, това се наказва с лишаване от свобода от шест месеца до пет години. Деянието е противозаконно, когато прилагането на насилие или заплахата със злината за постигане на желаната цел се считат за неприемливи“.

В останалите алинеи на § 237 се определя, че извеждането на лице извън Германия с цел принудителна женитба и дори опитът за това са наказуеми.

Цялият Наказателен кодекс е достъпен в интернет на адрес www.gesetze-im-internet.de/stgb/index.html (на немски език) и на адрес www.gesetze-im-internet.de/englisch_stgb/index.html (на английски език).

Митове за изнасилванията на жените

И до днес съществуват много предразсъдъци на тази тема. Някои мъже, а и жени считат, че жените, които са преживели изнасилване и съобщават за това, имат частична вина за това преживяване. Често се твърди, че жената се била държала погрешно и че е трябвало да се съпротивлява. Важно е да се разбере, че жените често се смразяват от страх, когато биват изнасилвани. И ако една жена се съпротивлява това може да я изложи на още по-голяма опасност. Едно просто „НЕ“ е достатъчно по закон.

Една жена никога няма вина, когато един мъж я изнасилва! Нейното поведение преди и по време на изнасилването не играе никаква роля при въпроса за вината, т.е. напр. какво облекло тя носи и дали през нощта се движи сама. Вина има винаги извършителят!

Погрешно е и схващането, че извършителят винаги е непознат: Повечето изнасилвания се извършват от лица от близкото обкръжение на жената.

Погрешно е и схващането, че когато една жена обвини един мъж, че я е изнасилвал, то тя иска да си отмъсти на него или да му навреди. Фалшивите обвинения са изключителна рядкост според полицията. Срещат се в около 3% от всички случаи. Много по-често се случва изобщо да не се подават жалби при изнасилвания, а именно в около 90% от всички случаи. Това се случва, защото жените често се страхуват, че няма да им повярват или се срамуват да говорят за деянието.

Източник: Представително изследване на Федералното министерство на семейството, възрастните хора, жените и младежите. www.bmfsfj.de/blob/84328/0c83aab6e685eeddc01712109bcb02b0/langfassung-studie-frauenteil-eins-data.pdf

Друг важен законодателен кодекс, в който са определени гражданските права и задължения е Гражданският кодекс (ГК). Той обхваща междувпрочем регламентите относно договорите за покупко-продажба, задълженията, за наемане и отдаване под наем или за наследствата. В четвърта част на на ГК са регламентирани и правата и задълженията в семейството, тоест тук става дума за правните отношения между родители и деца, както и между роднини.

Така например в Гражданския кодекс е регламентирано, какви предпоставки трябва да са налице за сключване на граждански брак и в какви случаи може да бъде прекратен съществуващ граждански брак.

От юли 2017 г. е в сила законната разпоредба, че граждански бракове са възможни само, ако и двамата желаещи да сключат граждански брак са на минимум 18 години. За вече сключени граждански бракове, при които по време на сключване на брака поне едното лице е било под 18 години, съществуват следните разпоредби:

Ако поне едно от лицата по време на сключването на гражданския брак е било под 16 години, тогава женитбата се счита автоматично за невалидна. За двойки, които са женени от дълго време съществуват преходни регламенти.

Ако съществува брак, при кой по време на бракосъчетанието поне едно от лицата е било между 16 и 18 години,

тогава по принцип той се прекратява със съдебно решение. Прекратяването може да бъде пренебрегнато, ако чрез него за съпрузите би настъпило крайно затруднително положение или ако непълнолетният съпруг респ. непълнолетната съпруга междуременно е станала/а пълнолетен/пълнолетна и потвърди брака.

В § 1314 ал.2 от ГК е регламентирано, че принудителният женитба може да бъде отменена. Затова в рамките на срок от една година трябва да бъде подадено съответното искане (§ 1317 ал.1 изр. 1 от ГК).

Целият Граждански кодекс е достъпен в интернет на адрес www.gesetze-im-internet.de/bgb/ (на немски език) и на адрес www.gesetze-im-internet.de/englisch_bgb/index.html (на английски език).

Законодателните текстове не винаги са лесни за разбиране. Ако имате въпроси и неясноти би Ви било от помощ да се обърнете към подходящи за целта лица, например в социалната служба в центровете за настаняване или в консултацияните центрове (виж. 4-та глава Изход от насилието).

ДЪРЖАВНИЯТ МОНОПОЛ НАД НАСИЛИЕТО В ГЕРМАНИЯ

Един от отличителните белези на „модерната“ обществена форма за разлика от „традиционните“ обществени форми е „държавният монопол над насилието“.

„Държавният монопол над насилието“ трябва да се грижи за това насилието да се упражнява само от страна на държавата и то изключително и само с цел възпрепятстване на насилието или с цел санкциониране на насилието, упражнявано извън монопола. Обобщено това, което характеризира доверието в обществото, е:

- подчинение на съжителство без насилие,
- държавният монопол като институция, която гарантира във възможно най-голяма степен това съжителство без насилие (а там, където това не функционира, да възстановява символично реда чрез наказания) и
- общата идея, че тази обществена форма може да функционира, това ще рече, че се движим в посока, в която все по-малко насилие е възможно и необходимо.

Тоест в Германия е позволено упражняването на мерки, с цел възпрепятстване на друго насилие, само по държавно възложение. Тези мерки като използване на белезници, сълзотворни и упойващи вещества, полицейски палки и огнестрелни оръжия са строго регулирани. Трябва да е налице заплаха и те са разрешени за употреба само като защита от реална опасност за тялото и живота. Освен това мерките трябва да са съответстващи и подходящи.

Това означава също така, че насилието не може да бъде оправдано пред закона с религия или „религиозни“ или „традиционални“ практики.

В случай на насилие, упражнявано от родителите върху детето им, *Агенцията за закрила на детето (Jugendamt)* трябва от името на държавата да защити детето. Ако специалистите от Агенцията за закрила на детето стигнат до преценка, че здравословното развитие на детето е застрашено в семейството, тогава те могат да задължат родителите да приемат помощ във възпитанието.

При тежки случаи те са задължени да настанят детето в приемно семейство или в институция. Едновременно с това се подкрепят и родителите, така че да се научат на възпитание без насилие, за да може детето да се върне отново в семейството.

3. Защо има насилие?

Насилието може да засегне всеки човек, както бежанци, така и местни жени, мъже и деца. Едновременно с това принципно всеки човек е в състояние да упражнява насилие спрямо друг човек, ако са налице определени предпоставки и рамкови условия. За да се разбере защо има насилие е важно да се разгледат обществените рамкови условия.

Освен това причините за насилствени действия могат да се крият и в отделния индивид, например много обременяващи ситуации или определени психични заболявания могат способстват за упражняването на насилие.

ОБЩЕСТВЕНИ РАМКОВИ УСЛОВИЯ – НАСИЛИЕ И ВЛАСТ

Насилието, независимо в каква форма, е свързано с упражняването на власт. Властта се показва в отношенията между хората. Ако например един човек има повече пари, повече знания или по-добро образование, повече социални контакти, физическо превъзходство или по-висока позиция, а с това и повече права в обществото, тогава той може да упражнява влияние върху други хора и с това да ограничи тяхната реализация.

С това той може да налага собствените си интереси и да подсилва допълнително своята властова позиция. Това винаги е свързано с насилие, защото чрез това се ограничава допълнително реализацията на други хора.

Структурно насилие

Разпределението на властта в дадено общество следва определени правила или също така структури. Ако разпределението на властта е неравностойно, то тогава определени групи хора биват ошетени, например чрез това, че нямат право да работят и с това не могат да печелят пари или чрез това, че нямат право да ходят на училище и така не получават образование, тогава се говори за структурно насилие. Структурното насилие представлява само по себе си несправедливост. То насърчава освен това насилие на нивото на организации и семейства.

Пример:

Ако в едно общество мъжете винаги имат право да работят, а жените само при строго определени предпоставки, тогава достъпът до пари, а с това и до власт е неравностойно разпределен. Ако само мъжете в семействата печелят парите или също така, ако мъжете получават отпуснатите от държавата помощи, често те имат властта над финансите. Притежанието на пари често има много голямо значение. С това възникват

зависимости. Мъжът може да определя какво е позволено да се купува с парите. Той може да упражнява натиск върху жената да прави определени неща или да възпрепятства купуването на важни за нейните нужди неща.

Тоест структурното насилие означава липсващ баланс в разпределението на властта на ниво общество. Една част от членовете на обществото, например жените и момичетата, имат по-малко права и възможности да се отбраняват, когато правата им биват нарушавани. В никое общество властта не е разпределена равномерно, но съществуват големи разлики в степента на неравностойност. Колкото по-големи са разликите, толкова по-голямо е произтичащото от това междучовешко насилие.

Принципно властта не е нещо отрицателно, а може да означава и поемане на отговорност за друг човек. Един човек, който има власт над друг човек, би трябвало да се отнася отговорно към това. Родителите имат власт над децата си. Децата са зависими от тях. Родителите би трябвало да използват тази власт като подкрепят децата си по най-добрия начин в процеса на възпитание, с цел, когато те станат възрастни да могат да управляват живота си самостоятелно и без външна намеса. Затова е важно родителите да проявяват разбиране към нуждите на децата си, да ги считат за

самостоятелни хора и да се съобразяват с тяхното мнение при решения, които засягат децата. Властта не бива да бъде използвана от родителите за това да налагат своите собствени представи безкомпромисно или да задоволяват собствените си нужди за сметка на децата си. Отговорното поведение обхваща и използването на парите за издръжка, при това също трябва да се съблюдават интересите на децата по подходящ начин.

Институционално насилие

В рамките на институциите съществуват определени правила, които определят кой и какви права има. И тук съществува неравностойност на властта, която се определя от тези права, например между учителите и учениците, между началниците и служителите или между ръководството на центровете за настаняване и живущите.

Тези правила могат да попречат на хората да правят това, което е важно за самите тях, например да пригответ собствено си ядене. С това те са ограничени в своята реализация. Поради това в този случай се говори за институционално насилие. Властта на служителите на центровете за настаняване не бива обаче да бъде използвана погрешно и за собствените им интереси.

КОИ ПРЕДСТАВИ ОПРЯВДАВАТ НАСИЛИЕТО?

Някои хора могат да използват разпределението на властта в обществото, в институциите или в семейството, например между половете или между различните етноси, за да представят собственото си насилническо поведение като справедливо, дори и то да не служи на общността, а на личните им интереси. Те обосновават насилието, което проявяват, с това, че въз основа на своята позиция във властта по принцип имат право да упражняват насилие.

Позицията във властта се представя често като правилна и непроменлива чрез тълкуване на религиозни текстове или различни идеологии. Насилническите идеологии съдържат представата за по-стойностни хора, които имат право и дори са длъжни да властват, определят и упражняват власт и насилие, и малоценни хора, които трябва да бъдат „защитавани“, „превъзпитавани“, контролирани, „религиозно превъзпитани“, преборени и дори унищожени.

Разликата между стойностни и малоценни се прави в зависимост от идеологията, например въз основа на пола, тоест между мъже и жени, въз основа на религиозната принадлежност или въз основа на цвета на кожата или етническата принадлежност. Това определяне по принцип е произволно, тъй като всеки човек е уникален и съчетава в себе си много и различни признаци. Разделянето на хората в едно общество

на стойностни и малоценни въз основа на едни единствен признак служи единствено и само за оправдаване при упражняване на власт и насилие.

Възстановяване на баланса във властта

Жертвите на това идеологично насилие често имат малко възможности да се опълчат срещу него, защото властите в обществото определят правата и законите в свой интерес. Отчасти самите жертви приемат идеологическата представа, че причиненото им насилие е законосъобразно, ако са израстнали в среда с такава идеология, и не се съпротивляват. С това системата на насилието се поддържа и укрепва.

За да се промени тази система и да се създаде система на взаимно уважение и човечност е особено важно хората, които се намират в позиция на властимащи да се ангажират с баланса на властта на обществено ниво, но преди всичко и на ниво междучовешки отношения и семейство. Една такава система на уважение и човечност не води до загуба на възможности да защитаваш собствените си интереси, а предлага ценния шанс интересите на всички хора да бъдат по най-добър начин защитени и с това да бъде укрепено цялото семейство или общество.

Насилие, което е насочено срещу част от обществото, от институцията или семейството и което няма за цел намаляване на насилието, винаги вреди масивно дългосрочно на цялото общество, институцията или семейството. Изследванията показват, че на обществено ниво има взаимовръзка между степента на насилие и икономическата бедност. Насилието на ниво семейство често има описаните в 1-ва глава последствия. За отношенията в семейството насилието означава, че тези отношения се характеризират с упражняване на власт и подтискане. Уважение, симпатия и подкрепа могат да възникнат само, когато те почиват на взаимност.

КУЛТУРНО И РЕЛИГИОЗНО НАСИЛИЕ

Насилието може да се демонстрира чрез установени правила за поведение и забрани, които биват обосновавани чрез културни ценности или чрез религия. В патриархалните общества, тоест в обществата, в които мъжът се счита за по-стойностен спрямо жената, особено за жените важат строги правила. Например жените биват строго ограничавани в това как се обличат, къде ходят и какви социални контакти поддържат. Освен това правилата възпрепятстват например защитата от насилие в брака.

Сексуалният тормоз се среща в множество всекидневни ситуации

Всички хора са равни пред закона. Жените и децата имат равни права с мъжете и имат право сами да вземат решения. Законът и религията са отделно един от друг.

Ако не се спазват тези правила и забрани, то тогава традициите, културните ценности или религията изискват наказание. То може да бъде например изключване от общността, забрана за напускане на дома, отсичане на крайници и дори убийство. Наказанието често се изпълнява от семейството. Пример за това са така наречените „убийства на честта“, които съгласно ОН годишно струват живота на повече от 5000 жени по цял свят.

Това наказание не служи за намаляване на по-нататъшно насилие, а чрез бруталност трябва да гарантира, че правилата се спазват. В патриархалните общества не само правилата за жените са много по-строги, но и наказанията при прекриване на правилата засягат жените много по-силно.

Чрез тези правила възниква едновременно социален натиск да се извърши наказанието и да се приложи насилие. Ако един човек се съпротивлява да изпълни наказанието, то тогава е възможно него да го застраши наказание или поне обществени последици като презрение или социално отлъчване.

В Германия има възможности човек да се защити, ако въз основа на такъв социален натиск го застрашава опасност. Информацията относно възможностите за защита и помощ при спешен случай ще получите в консултацияните центрове или в полицията (> 4-та глава Изход от насилието).

КУЛТУРА НА НАСИЛИЕТО

В страните или регионите, в които хората дълги години или десетилетия наред преживяват война или гражданска война насилието може да стане „нормална“ част от ежедневието за тях.

Тогава децата израстват с една „култура на насилието“, те приемат насилието като нормално поведение за решаване на конфликти и налагане на интереси. Типове поведение за решаване на конфликти например чрез преговори или посредничество трябва да бъдат тепърва научавани.

ПСИХОЛОГИЧНИ ПРИЧНИ ЗА НАСИЛСТВЕНО ПОВЕДЕНИЕ

С оглед на отделния човек причина за агресия и насилствено поведение могат да бъдат и големи психични натоварвания или психично заболяване.

Психическите натоварвания могат да са налице въз основа на преживявания от миналото, например преживяно насилие или преживени и възприети като животозастрашаващи ситуации поради война, преследване или бягство. Те могат да доведат до нарушения в съня, болки в главата и корема или повишена раздразнителност и агресивност. Понякога водят и до повишена консумация на алкохол или други наркотици.

Ако се добави към това и актуално натоварване, например породено от дълго чакане или от несигурността в процедурата по предоставяне на убежище, от отхвърляне на молбата за предоставяне на убежище, от заплахата от експулсиране, от отхвърляне на молбата за събиране на семейството, от страха за семейството в родината, от конфликти в центъра за настаняване или от сблъсък с расизъм и отхвърляне на обществено място, тогава това често означава огромен стрес, който може да доведе до загуба на контрол и непреднамерени насилствени действия. Тази форма на насилие статистически е много рядко явление, но може да се срещне в отделни случаи.

В тези трудни ситуации често е от помощ, ако може да се говори за това с доверено лице. Също така и социалната служба в центъра за настаняване или консултативните центрове (виж. адресите за контакт) предлагат разговори, които могат да донесат облекчение.

Психични заболявания

Също така определени психични заболявания могат да доведат до това, едно лице да е склонно да прилага насилие в междучовешките отношения.

Като психични заболявания се обозначават особено силно проявление на качества на характера и личностни особености, като например начина на мислене, на усещане, начина, по който се възприема и класифицира околната среда и отношението към други хора. Тези качества на характера водят до проблеми за самото засегнато лице или също така и за близките му. В случая става дума за болест, което означава, че засегнатото лице не може преднамерено да управлява или промени своите мисли, чувства или реакции.

Има много различни психични заболявания. Обозначенията на заобляванията и симптомите за тях са утвърдени в така нар. ICD-10 („International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems“).

Сред многото различни психични заболявания има две форми на така наречените „личностни разстройства“, които могат да имат повишена склонност към насилие. Това от една страна е **„емоционално нестабилна личност“**. Лицата, които страдат от това личностно разстройство реагират много чувствително в трудни ситуации в междучовешките контакти като например конфликти, отхвърляне или разочарования или израз на очаквания. Те се чувстват много бързо нападнати или разочаровани и са вътрешно напрегнати. Чрез това те често реагират в такива ситуации с обвинения, неконтролиран гняв и агресия спрямо останалите или със самообезценяване и отдръпване. Собствените чувства се изживяват като цяло като неконтроли-

руеми, променливи и нестабилни, което затруднява изграждането на устойчиви връзки и контакти с други хора. Собственото вътрешно напрежение може да стане толкова силно, че засегнатите да се самонаранят, за да почувстват облекчение. Болестта може да доведе и до това, засегнатите да обмислят или дори да извършат самоубийство.

Втората значима форма на личностно разстройство, която се свързва с насилие, се нарича **„антисоциално личностно разстройство“**. Признак на това заболяване е, че засегнатите са склонни към агресивно поведение и насилствени действия, тъй като за тях собствената изгода е на преден план и последствията от техните действия за останалите хора

Всеки може да допринесе за съвместен живот без насилие

са им безразлични или те не проявяват емпатия към другите хора. Те използват останалите хора за своя собствена изгода. Засегнатите често са правонарушители, тъй като спазването на законите, както и на социалните правила не ги интересува. По своята същност засегнатите често са лесно раздразнителни и импулсивни.

Друго психично разстройство, което може да поощрява упражняването на насилие представлява „педофилията“. „Педофилията“ се класифицира като **„нарушение на сексуалната преференция“**. Засегнатите се чувстват сексуално привлечени от деца (преди пубертета). Това означава, че те имат голяма нужда от сексуални действия с деца. Те обаче в Германия принципно са забранени от закона, с цел защита на децата (виж. Правни основания и закони). Коеето означава за засегнатите, че не могат да изживяват своите сексуални потребности. В някои случаи засегнатите не могат да контролират или подтискат своите потребности и се стига до сексуално насилие върху деца.

Психичните заболявания могат да бъдат лекувани чрез *психотерапия* (виж. 4-та глава Изход от насилието) и други мерки. В случая с „педофилията“ досега обаче няма възможност за лечение, психотерапията обаче е особено важна, за да се възпрепятстват сексуалните посегателства над децата и да се намерят начини да се живее с това разстройство.

ПОСЛЕДИЦИ ЗА ИЗВЪРШИТЕЛЯ – РАЗБОЛЯВАТ ЛИ СЕ ХОРАТА, КОИТО ПРИЛАГАТ НАСИЛИЕ?

Едно психично заболяване може в някои случаи не само да бъде причина за насилие, но и следствие от упражнено насилие.

Така например при войници или членове на терористични организации, които целенасочено са упражнявали насилие, да възникне вътрешен психичен конфликт, ако осъзнават неправдата на своите действия. Могат да възникнат силно обременяващи чувства на вина и срам, които водят до психично заболяване, например травматизиране или депресия.

Ако насилието се упражнява от членове на семейството, често от бащите или братята, за да се балансира нарушаването на културни или религиозни правила, тогава вярата в справедливостта „защитава“ от чувство за вина и от психично заболяване. Но и в този случай осъзнаването на неправдата може да доведе до тежки психични последствия.

4. Изход от насилието

КАКВО МОГА ДА НАПРАВЯ СРЕЩУ НАСИЛИЕТО?

Показвай уважение

Всеки човек има право на живот без насилие. За да се намали насилието в партньорствата и в семействата е важно на първо място човек да преосмисли самокритично собственото си поведение.

Във връзка с партньорствата могат да помогнат следните въпроси: Ограничавам ли като мъж партньорката си? Има ли области, в които ѝ давам по-малко права отколкото на самия себе си? Има ли ситуации, в които ругая моята партньорка, удрям я или проявявам насилие към нея по друг начин? Правя ли секс с партньорката си дори и тя евентуално да не желае? Ако да, защо го правя? От какво се нуждая или какво мога да направя, за да я третирам с уважение и без насилие?

А по отношение на поведението спрямо собствените деца следните въпроси могат да бъдат важни като например:

Уважавам ли правото на възпитание без насилие на моите деца? Как се справям с конфликтни ситуации, аз ли определям и налагам решението или съм готов да се съобразя с желанията и нуждите на децата си? Има ли ситуации, в които например удрям, ругая или наказвам децата си? Ако да, защо правя това?

От какво се нуждая и какво мога да направя, за да се отнасям с уважение към децата си?

За да бъдат променени някои начини на поведение от помощ са професионалните предложения за помощ (виж. долу).

Изисквай уважение

Насилието, както е описано във 2-ра и 3-та глава, е свързано също така и с битоващите в общността или в обществото ценности и възприети начини на поведение, както и с разпределението на властта. Те благоприятстват упражняването на насилие спрямо жените и децата. Това означава, че и за намаляване на насилието също трябва да се започне от тук.

Какво мога да направя като отделна личност, респективно като отделен мъж? Достатъчно голям принос е, ако в собственото си партньорство човек живее без насилие и равнопоставено. Давайки пример това има голям ефект върху собствените деца и социалното обкръжение. Евентуални страхове и резерви, какво ще се случи, ако мъжът се откаже от ролята си на „глава на семейството“, могат да бъдат премахнати с това, че мъжът ще дава пример и ще се застъпва за това осъзнато решение. Освен това отстояването на отношение без насилие и с уважение спрямо жените и децата е важен и ефективен принос и в собст-

вената социалната среда, например в семейството, в приятелския кръг, на работа, в центъра за временно настаняване.

Примери:

Ако някой в разговор се изразява унижително и неуважително по отношение на жените, човек не бива да премълчава отношението си към това. Човек трябва ясно да заяви, че за самия него е важно да се изразява и отнася с уважение и не споделя такива изявления.

Ако човек наблюдава ситуация, в която един мъж се отнася неуважително и унижително към някоя жена, тогава е важно това да не бъде отменато безмълвно. На мъжа би трябвало да се обърне внимание върху неуважителното му поведение в ситуацията и да бъде приканен да се отнася с уважение.

КЪДЕ МОГА ДА НАМЕРЯ ПОМОЩ?

Помощ при спешен случай

При спешен случай на насилие може да се обадите безплатно на полицията на телефон 110. Полицията е длъжна веднага да дойде, за да защити потрадалото лице. В случай на престъпно действие полицията трябва регистрира случая.

При домашно насилие полицията може да отстрани насилника за до 14 дни от общото жилище. Полицията може и да задържи временно насилника, за да може да наложи отстраняването от жилището.

Полицията в Германия е длъжна да се придържа към държавния монопол над насилието. Полицитеите имат право да прилагат насилие само тогава, когато например трябва да задържат някого принудително, ако това е необходимо и утвърдено от закона с цел защита на безопасността на другите или на самото лице. Всяка форма на унижение или мъчение по време на разпит или арест е изрично забранена.

В някои случаи на насилие, когато например извършителят е близък на жертвата или ако е налице някаква зависимост, жертвата (първоначално) не желае да се обръща към полицията и да подава жалба, или не е сигурна. Решението за това, дали или кога трябва да бъде подадена жалба, принадлежи изцяло на жертвата. Или на извършителя, ако той сам съобщи в полицията, за да се спаси от наказателно преследване на покъсен етап и за евентуално смекчаване на наказанието.

ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА КОНСУЛТАЦИИ

Независимо от подаването на жалба или включването на полицията има различни възможности за консултации.

Консултация означава разговор със специалист, например със специалист в областта на социалната педагогика или психологията, относно собствената ситуация и търсене на възможности за подобрение. В консултацията разговор не става дума за осъждане на лицето, което търси помощ или неговото поведение, нито за разпит, а лицето, което търси помощ се приема и уважава, такова, каквото е. То също така решава, за какво да се говори и за какво не по време на разговора. Решението, какво да се предприеме в ситуацията след консултацията, взема само лицето, което търси помощ.

Консултантът е длъжен да пази професионална тайна, което означава, че той не бива да разгласява това, което е обсъждано. Изключение от пазенето на професионална тайна се прави, ако консултантът стигне до преценка, че е застрашено благополучието на някое дете или е налице сериозна опасност за живота на лицето, което търси помощ или за друго лице. Ако не сте сигурни попитайте в началото на консултацията разговор, в кои случаи точно не важи пазенето на професионална тайна.

За жертви на насилие, както и за лица, проявяващи насилие, в Германия, в зависимост от региона и местоживенето има различни специализирани

Повечето предложения за консултации са безплатни. За много от тях се предлага превод.

предложения за консултации, например консултационни бюра или възможности за телефонни консултации (виж. адреси за връзка). Тези предложения за консултации могат да се използват и от лица, които са застрашени от насилие или са под натиск да упражняват насилие, например с цел да възстановяват честта на семейството. Също така и приятели и близки могат да се консултират, как да помогнат на лице, което е подложено на насилие или проявява насилие.

Някои предложения за консултации предлагат подкрепа специално за жени или специално за мъже. Но предложенията за консултации за жени са повече, тъй като в Германия те са засегнати по-често и по-силно от насилие.

При конфликти във връзката или в семейството има и предложения за консултации, в които може да участва двойката заедно или цялото семейство (виж. адреси за връзка).

Ако живеете в център за временно настаняване социалната служба може да Ви подпомогне при търсенето на подходящ преводач или при уговарянето на час и дата за консултация.

ПСИХОТЕРАПИЯ

При психични заболявания или душевни наранявания или при симптоми като напрежение, безсъние, агресивност, отчаяние или болки, които нямат физическа причина, може да помогне психотерапия.

При психотерапията лечението протича под формата на разговори с психотерапевт или психиатър. Понякога се правят или дават упражнения за домашна работа. Психотерапията може да продължи до две години.

В психотерапевтичния разговор се поставят междувпрочем и въпроси към лицето, търсещо помощ. Не става дума за разпит, а за това да се разбере добре ситуацията и така да се постави диагноза. Само така могат да бъдат разработени стъпки за подходящо лечение. Дори и някой да не е сигурен, дали действително е налице психично заболяване, първоначалният разговор може да се използва за изясняване на това.

Психотерапевтите и психиатрите, както и преводачите са задължени да пазят професионална тайна.

В някои от центровете за временно настаняване се предлагат психотерапевтични разговори директно на място. В зависимост от региона могат да се използват и специалните предложения за психотерапия за бежанци (виж. адреси за връзка), но там може да се наложи изчакване от няколко седмици или месеци преди да се освободи място за

терапия. При търсенето на психотерапия и изясняването на въпроса с поемането на разходите може да помогне например социалната служба в някой приемен център или консултацияните центрове.

Ръководство за подаване на молба за психотерапия за бежанци може да се намери на адрес: www.baff-zentren.org/wp-content/uploads/2017/03/BAfF_Arbeitshilfe_Therapiebeantragung.pdf

КУРСОВЕ ЗА ВЪЗПИТАНИЕ БЕЗ НАСИЛИЕ

На някои места се предлагат курсове за възпитание на децата без прилагане на насилие. Тук се предлага информация за развитие и за нуждите на децата, за подходящи реакции в критични ситуации и за възможностите за справяне с конфликти. Едновременно с това съществува възможност за обмен на мнения с други родители.

Тези курсове отчасти се предлагат и специално за родители с миграционен опит (виж. адреси за връзка).

Речник

Агенция за закрила на детето (Jugendamt)	част от общинското управление, съществени задачи са консултация и правна подкрепа на родители и попечители, помощ при възпитанието и осигуряване на закрила на децата и младежите съгласно законовите рамки
Бордърлайн (= емоционално-нестабилно личностно разстройство)	душевно заболяване, което влияе на личността. Засегнатите от него изживяват светкавични и екстремни колебания в настроенията и често се държат импулсивно. Те имат трудности да изградят стабилни междуличностни отношения и често чувстват вътрешна празнина
Граждански кодекс (ГК)	обхваща законите на общото частно право, тоест правните отношения между частни лица в Германия. Съдържанието обхваща и семейното право с правните норми за сключване и прекратяване на граждански брак и родителските права. Целият Граждански кодекс можете да намерите на адрес www.gesetze-im-internet.de/bgb/ (на немски език) и на адрес www.gesetze-im-internet.de/englisch_bgb/index.html (на английски език).
депресия	душевно заболяване, чиито симптоми са дълго продължаваща тъга, дезинтерес, чувство за вина и ниско самочувствие, нарушения на съня, умора и липса на апетит. Засегнатите имат трудности да ходят на работа, да учат или да се справят с ежедневието.
депривация	състояние на липса на неща и стимули, които са необходими за задоволяване на важни нужди
дисфункция	нарушение на функцията
задължение за пазене на професионална тайна	правното задължение на различни професионални групи за неразкриване на информация на трети лица
клитор	част от женските гениталии, орган отговорен за сексуалното удоволствие

Конституция	Основно право за Федерална република Германия, обхваща съществените държавни системни и ценностни съждения и стои над всички други германски правни норми Цялата Конституция може да бъде намерена в интернет на адрес www.bundestag.de/grundgesetz (на немски език). Превод на Конституцията на арабски, китайски, английски, френски, италиански, персийски, полски, руски, сръбски, испански и турски език ще намерите например на адрес www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/DE/Publikationen/Broschueren/dasgrundgesetz.html
консултация центрове	институции, които при различни проблеми и трудности предлагат помощ и подкрепа. Консултацията може да се осъществи в личен разговор, отчасти обаче и по телефона, мейла или с чат.
милиция/военизирано формирование	въоръжени сили, които разполагат с кратко обучение или при нужда биват формирани
Наказателен кодекс (НК)	обхваща действащите в Германия фактически състави на престъпления и техните правни последици Целият Наказателен кодекс може да бъде намерен в интернет на адрес www.gesetze-im-internet.de/stgb/index.html (на немски език) и на адрес www.gesetze-im-internet.de/englisch_stgb/index.html (на английски език)
норма	преобладаващото очакване в рамките на дадена група или общество за това как хората трябва да се държат в определени ситуации
общество	цялост от хора, които живеят съвместно при определени политически, икономически и социални условия
психиатър	лекар-специалист (лекар със специализация) за медицинска диагноза, лечение и изучаване на психични нарушения, предлага психотерапия и може да изписва медикаменти
психика	обхваща вътрешния мир, мисленето и действията на едно лице
психотерапевт	лекар, психолог или педагог със специализация, който предлага психотерапия
психотерапия	лечение на психични заболявания, основавайки се на психологични познания и методи, често под формата на разговори

сигнал/жалба	съобщаването на полицията или прокуратурата за евентуално престъпление с цел деянието да бъде наказано и да последва обезщетение. Жалбата може да бъде подадена от всеки, който е научил за евентуално престъпление. Подаването на сигнал е задължени да разследват и да изяснят евентуалното фактическо положение по най-добрия начин.
социален	обхващащ междучовешките отношения на един човек в рамките на обществото или неговото обкръжение
Социален кодекс (СК)	обхваща валидното в Германия социално право, урежда държавните помощи и обезщетения, за да може да бъде воден достоен живот, ако това не е по собствените сили някому, например в областите: помощ за малолетни и непълнолетни, стимулиране на заетостта или социална помощ
травма	дълбоко душевно нараняване от екстремно застрашително преживяване, което човек не може да преодолее и затова заболява дългосрочно психически
тревожна (избягваща контакти) личност	душевно заболяване, което се отличава със свръхчувствителност към отхвърляне и отблъскване от други хора, както и със силен вътрешен конфликт, че поради големия страх от отхвърляне силното желание за междучовешка близост не може да бъде изпълнено
физически	засягащ тялото

Бележки

Избрани адреси за връзка

Beratung für Männer gegen Gewalt

Tieckstraße 41
10115 Berlin
Тел.: 030 785 982 5
www.volkssolidaritaet.de/berliner-volkssolidaritaet/beratung-hilfe/beratung-fuer-maenner-gegen-gewalt/

Консултация за мъже срещу насилие

Приемна и консултации за упражняващи насилие извършители. Осъществяване на контакт по телефона за лични разговори с психолог. Изработване на план за действие без насилие, както и превантивна работа в групи.

Berliner Zentrum für Gewaltprävention (BZfG) e.V.

Hohenzollernring 106
13585 Berlin

Център за превенция на насилие в Берлин (ЦпнБ) сдружение

Център за изучаване на алтернативни поведенчески стратегии за борба с упражняването на насилие. Предложения за курсове в групи, упражнения, групова рефлексия, както и разглеждането на специални конфликтни ситуации

Männernetzwerk Dresden e.V.

Schwepnitzer Straße 10
01097 Dresden
Тел.: 0351 8104343
www.escape-dresden.de

Сдружение „Обединение за мъже“

Независима организация за работа с младежи и мъже. Институции за помощ за младежите, предложения за консултации и тренинг в случаи на домашно насилие и работа с извършителите за борба с насилието.

Fachstelle für Gewaltprävention

Herdentorsteinweg 37
28195 Bremen
Тел.: 0421 794 256 7
www.fgp-bremen.de

Специализиран център за превенция на насилие

Институция за защита на жертвите, чиито предложения за помощ са насочени към обвиняеми и причинители на физическо и сексуално насилие. Предложения за консултационни разговори и по интернет.

Hamburger Gewaltschutz-Zentrum

Altonaer Straße 65
20357 Hamburg
Тел.: 040 280 039 50
www.hamburgergewaltschutzzentrum.de

Център за защита от насилие в Хамбург

Консултационен център за самосигнализиращи извършители и за лица, насочен към консултации от правосъдието и други институции.

Jedermann e.V.
Lutherstraße 15 – 17
68169 Mannheim
Тел.: 0621 410 73 72
www.jeder-mann.de

Сдружение „За всеки“

Специализиран център за превенция на насилието и интервенция. Консултация и терапия за мъже, които са или не са насочени от съдилища, тренинг за борба с насилие и превенция на кризи в случай на насилие.

Männerbüro Hannover e.V.
Ilse-Ter-Meer-Weg 7
30449 Hannover
Тел.: 0511 123 589 10
www.maennerbuero-hannover.de

Сдружение „Бюро за мъже“

Общественополезно сдружение, което се занимава с житейските ситуации на момчета, младежи от мъжки пол и мъже, както и със социалното им обкръжение и се застъпва за техните потребности. Консултации в работата с жертви и извършители.

Münchner Informationszentrum für Männer (MIM)
Feldmochinger Straße 6
80992 München
Тел.: 089 543 955 6
www.maennerzentrum.de

Мюнхенски информационен център за мъже (МИМ)

Консултационен център и инициатива за самопомощ за мъже. Предложения за групи мъже за самопомощ и самопознание с цел развитие на положителното мъжко самоосъзнаване.

Projekt STOP-Training
Neue Kasseler Straße 3
35037 Marburg
Тел.: 06421 307 807 4
www.juko-marburg.de

Проект „Тренинг СТОП“

Общественополезна независима организация за социални услуги и предложения за помощ за младежи и в конфликтни ситуации

Sozialberatung Stuttgart e.V.
– Fachstelle Gewaltprävention
Charlottenstraße 42
70182 Stuttgart
Тел.: 0711 945 585 310

Сдружение „Социална консултация“

– специализиран център за превенция на насилие
Приемна за информация, консултации и тренировъчни мерки на тема домашно, улично и младежко насилие.

Verein Kinder- und Jugendhilfe e.V.
TAET HG
Mainzer Landstraße 625
65933 Frankfurt
Тел.: 069 384 729
www.vkjh-frankfurt.de

**Сдружение „Помощ за малолетни и непълнолетни“
TAET HG**

Институция за амбулантни мерки при помощ за младежите, предназначена за правонарушител в младежка и подрастваща възраст.

Защита и безопасност от насилие

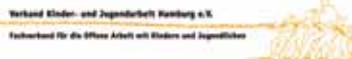
Наръчник за бежанци и новопристигнали мигранти от мъжки пол

Този наръчник съдържа информация по темата „Защита от насилие в Германия“ и е насочен към бежанци и новопристигнали мигранти от мъжки пол в Германия. Със следното искаме да Ви въведем в обширната тема. Предлагаме Ви информация за Вашите права, предложения за помощ законите за защита от насилие в Германия.

- Причини, форми и последствия от насилието
- Кой защитава от насилие и как?
- Промяна на отношението към насилието
- Изход от насилието
- Адреси на предложения за помощ за пострадали и близки

Наръчникът е разработен в рамките на националния проект проектът „МиМи-превенция на насилието с мигрантки за мигрантки“.

Възможни са поръчки през интернет страниците www.mimi-gegen-gewalt.de и www.mimi-bestellportal.de.

Този справочник беше предаден от: